

Perskaityk tekstą.

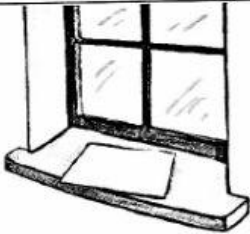
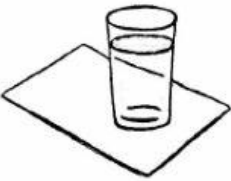
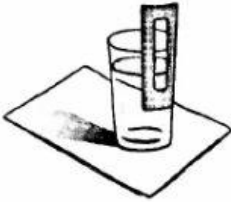
BANDYMAS „VAIVORYKŠTĖ“

Bandymui tinkamas laikas – rytas arba vakaras, kai saulė pakilusi nelabai aukštai ir kai jos šviesa krinta nuo žulniai. O naudojantis žibintuvėliu šį bandymą galima atlikti ir kitu paros metu.

Bandymui reikės:

- Saulės arba žibintuvėlio
- Balto A4 formato lapo
- Stiklinės lygiomis sienelėmis
- Gabalėlio karto-
- no
- Liniuotės
- Pieštuko
- Žirklių

Bandymo eiga:

1. Pirmiausia paimk baltą A4 formato popieriaus lapą ir padėk jį ant palangės.	
2. Ant popieriaus lapo padėk stiklinę su vandeniu (svarbu, kad jos sienelės būtų lygios, ne briaunotos).	
3. Kartono gabalėlyje iškirpk 1 cm pločio ir 8 cm ilgio angą. Kartoną pritvirtink prie stiklinės sienelės taip, kad šviesa pro angą kristų į vandens paviršių ir suskiltų į vaivorykštės spalvas: raudoną, oranžinę, geltoną, žalią, žydrą, mėlyną, violetinę.	

Paaškinimas

Saulės spindulys, pereidamas stiklinės sienelę ir vandenį, lūžta ir išsiskaido į septynis skirtingų spalvų spindulius, todėl baltą popieriaus lapo paviršiuje matome spalvas. Taip atsitinka ir po lietaus nušvitus saulei. Saulės spindulys krinta į vandens lašelį, perėjęs priekinę jo sienelę lūžta ir toliau sklinda lašelyje.

ne tik pakeičia sklaidimo kryptį, bet ir suskyla į daug spalvotų spindulėlių. Šie spindulėliai atsispindi nuo kitos lašelio sienelės, dar kartą lūžta ir išlekia iš lašelio skirtingomis kryptimis. Saulės spinduliams lūžtant daugybėje lietaus lašelių, susidaro vaivorykštės lankas. Kuo didesni lašeliai, tuo ryškesnė vaivorykštė.

Vaivorykštę galima pamatyti tik tada, kai saulė yra už tavęs, o tu žiūri į tą pusę, kur lyja.

Pagal knygą „Mėgintuvėlis. Enciklopedija kitaip“

Atsakyk į klausimus, atlik užduotis. Remkis tekstu.

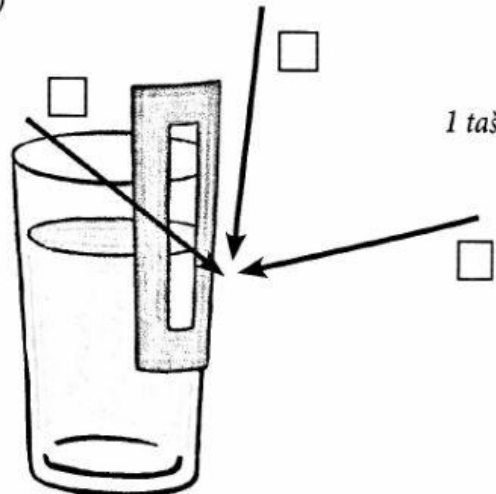
1. Kada geriausia atlikti bandymą, neturint žibintuvėlio? Pažymėk ☒.

1 taškas

Ryte.	☐	Vakare.	☐	Vidurdienį.	☐
Po pietų.	☐	Naktį.	☐		

2. Bandymo aprašyme aiškinama, kad šį bandymą atliekant saulės šviesa turi kristi nuožulniai, t. y. netačiai, nuolaidžiai. Kuris saulės spindulys būtų tinkamiausias bandymui atlikti? Pažymėk ☒.

1 taškas

3. Pažymėk ☒ šešias priemones, kurių reikia šiam bandymui.

2 taškai

Gabalėlio kartono	☐	Balto popieriaus lapo	☐
Pieštuko	☐	Stiklinės lygiomis sienelėmis	☐
Žirklių	☐	Liniuotės	☐
Spalvotų pieštukų	☐	Baltos stiklinės	☐

Perskaityk bandymo eigos aprašymą dar kartą. Parašyk, ko dar reikia, kad galėtum atlikti šį bandymą.

.....

4. Kam atliekant bandymą reikia liniuotės? Pažymėk ☒.

1 taškas

- A ☐ Kad tinkamai nukreiptume saulės šviesą.
- B ☐ Kad išsikirptume kartono lape tinkamą angą.
- C ☐ Kad tinkamai lūžtų saulės spindulys.
- D ☐ Kad tinkamai ant palangės padėtume popieriaus lapą.

5. Kartono gabalėlyje turime išsikirpti 1 cm pločio ir 8 cm ilgio angą. Kokio ilgio kartono gabalėlio reikia? Pažymėk ☒.

1 taškas

- A ☐ 8 cm
- B ☐ 10 cm
- C ☐ 6 cm
- D ☐ 1 cm

6. Kodėl bandymui reikia būtent balto popieriaus lapo?

1 taškas

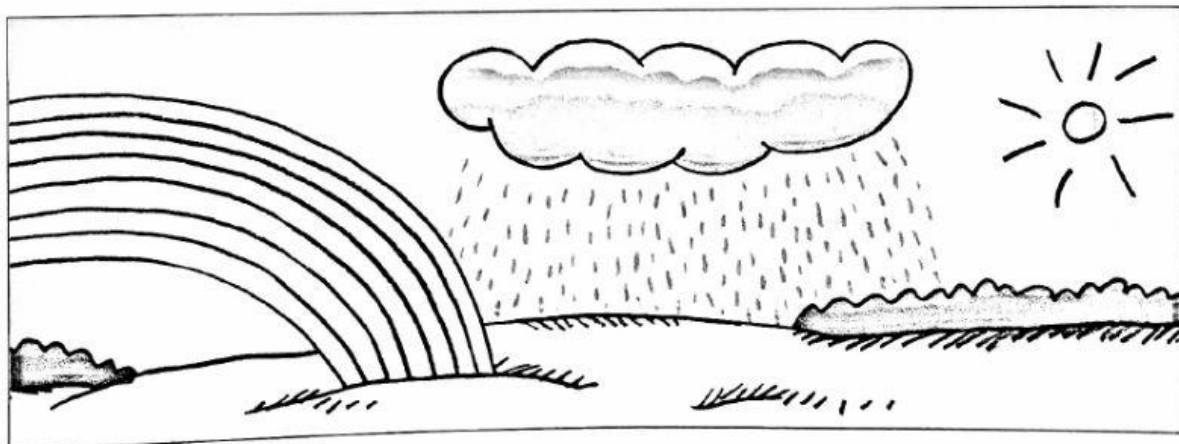
7. Kodėl vaivorykštė kartais būna neryški? Pažymėk ☒.

1 taškas

- A ☐ Neryškiai šviečia saulė.
- B ☐ Lyja mažais lašeliais.
- C ☐ Stovime toli nuo vaivorykštės.
- D ☐ Žiūrimė į vaivorykštę pradėjus lyti.

8. Nuspalvink vaivorykštę tinkamomis spalvomis.

1 taškas

9. Gamtoje vaivorykštė pasirodo saulės spinduliams lūžtant lietaus lašelyje. Kas lietaus lašelį pakeičia atliekant šį bandymą? Pažymėk ☒.

1 taškas

- A ☐ Stiklinė lygiomis sienelėmis.
B ☐ Stiklinė briaunotomis sienelėmis.
C ☐ Baltas popieriaus lapas.
D ☐ Stiklinė su vandeniu.

10. Kodėl bandymo aprašymas yra papildytas paveikslėliais? Pažymėk ☒.

1 taškas

- A ☐ Jie padeda įsivaizduoti bandymo eigą.
B ☐ Jie padeda išsiaiškinti, kaip lūžta saulės spinduliai.
C ☐ Jie padeda suprasti, kaip turi kristi saulės šviesa.
D ☐ Jie padeda įsivaizduoti, kaip galima pamatyti vaivorykštę.

11. Kaip keičiasi saulės spindulys, kol susidaro vaivorykštės lankas? Sunumeruok jo pokyčius iš eilės.

1 taškas

Pakeičia sklaidimo kryptį.	
Spindulėliai atspindi nuo kitos lašelio sienelės.	
Patekęs į vandens lašelį saulės spindulys lūžta.	1.
Suskyla į daug spalvotų spindulėlių.	
Tampa įvairiaspalviai.	
Spindulėliai išlekia iš lašelio skirtingomis kryptimis.	
Pasklinda lašelio viduje.	
Spindulėliai dar kartą lūžta.	

Iš viso galėjai surinkti 30 taškų. Surinkai taškų (taškus).

Mokytojo komentaras